

(ב) וי"ל חמת המנהגים
(ג) קדושתו לה' א"ש עליו
למ' פ"ו ד' וי"ט ב' ד' וי"ט
פ"ו ג' ובקדושתו לא ד' וי"ט
גדולה, (ד) עליו פ"ה:
(ו) מנהגיו פ"ה א' ד' ב' וי"ט:
(ז) י"ל שור שגמ' ד' וי"ט:
(ח) מנהגיו פ"ה א' ד' ב' וי"ט:
(ט) ובמנהגו פ"ה א' ד' ב' וי"ט:
(י) ובמנהגו פ"ה א' ד' ב' וי"ט:
(יא) וי"ט וטקסות פ"ה א' ד' ב' וי"ט:
(יב) ד"ה דילמא, (יג) וי"ט
שמואל, (יד) וי"ט וטקסות
גיטין י: ד"ה רפואתו,

כל שאינו במכה כו' וסומא הוא אפיקמיה מדין מימת בית דין:
כל שיטנו במשפט כו' הוא אפיקמיה מכלל ופסו: **רז יוסף**.
כגי נהור הוא: **מתני' ושור אינו משלם אלא נוק**. כדאמר בפ"ב
(כו) א"ש בעמימו ויקראו כן ולא שור בעמימו: **ופטור מדמי ולדוס**.

כדאמר בשור שנגח (ח) חמת הפרה (ועל
(מג) אנשים (שמות כא) ולא שורים: מכה
אצו ואמו אין חיוב עד שיעשה בהן
מצורה באלו הן הנחנקין (סנהדרין
דף פ"ה): **עבד ואשה שחבלו באחרים
פטורים**. שאין להם מה לשלם:
נהגרשה האשה ונשחררה העבד.
וקנו נכסים: **חיובין לשלם**. שהרי
ממחלה הן חיובין אלא שאין להם מה
לשלם שנכסי מלוג של אשה משועבדים
לבעל לפירות ולירושה: **גמ' ככה
קטנה של אחרים חבלה למי**. גדולה
ודאי דירה הוא: **[ככה נעורים לאב]**.
דמתיב בנעוריה בית אביה' כל שכן
נעורים (לאביה) אפי' כסף קדושין
שלו: **דאי נבעי מסר לה אביה
למוכס שחין**. דמתיב (דברים כב) אם
נתי נתמי לאיש הזה אלמא בידו
לחמה למי שירצה הלכך כסף קדושין
נמי לאביה: **לא מצי חביל בה**.
דאין

משום דלית ליה לרבא רשע רשע אלא משום שאין לרבי דמגופיה
דקרא שמעיין דאין משלשים בזכות וצאלו נערות (כמונות דף לה.
(סג) גבי חייבי מלקות שוגגין ודבר אחר דאמר ר"ל בפירוש ריבבתי
מורה חייבי מלקות כחייבי מיתות היכן ריבבתי מורה אבי אמר

וכן היה רבי יהודה פוטרו מכל דינים שבתורה
מ"ט דרבי יהודה אמר קרא **ושפטו העדה**
בין המכה ובין גואל הדם על המשפטים
האלה כל שישנו במכה ובגואל הדם ישנו
במשפטים כל שאינו במכה ובגואל הדם
אינו במשפטים תניא אידך ר' יהודה אומר
סומא אין לו בושתי וכן היה רבי יהודה
פוטרו מכל מצות האמורות בתורה אמר רב
שישא בריה דרב אידי מאי טעמא דר' יהודה
אמר קרא **ואלה המצות החקים והמשפטים**
כל שישנו במשפטים ישנו במצות וחקים וכל
שאינו במשפטים אינו במצות וחקים אמר
רב יוסף מריש הוה אמונא מאן דאמר הלכה
כר' יהודה דאמר סומא פטור מן המצות קא
עבדינא יומא טובא לרבנן מ"ט דלא מפקדינא
וקא עבדינא מצות והשתא דשמעית להא
דר' חנינא דאמר ר' חנינא גדול המצווה
ועושה ממי שאינו מצווה ועושה מאן דאמר
לי אין הלכה כרבי יהודה עבדינא יומא טובא לרבנן מ"ט דכי מפקדינא אית לי
אגרא טפי: **מתני' זה חומר באדם מבשור שהאדם משלם נוק צער ריפוי**
שבת ובושת ומשלם דמי ולדות ושור אינו משלם אלא נוק ופטור מדמי
ולדות המכה את אביו ואת אמו ולא עשה בהן חבורה וחובל בחבירו
ביום הכפורים חייב בכלול החובל בעבד עברי חייב בכלול חוץ מן השבת
[א] בומן שהוא שלו החובל בעבד כנעני של אחרים חייב בכלול * רבי יהודה
אומר אין לעבדים בושתי יחש"ו פגיעתן רעה * החובל בהן חייב והם שחבלו
באחרים פטורין והעבד והאשה פגיעתן רעה החובל בהם חייב והם שחבלו
באחרים פטורין אבל משלמין לאחר זמן * ונתגרשה האשה נשתחרר העבד
חיובין לשלם המכה אביו ואמו ועשה בהן חבורה וחובל בחבירו בשבת
פטור מכולן מפני שהוא נרזן בנפשו והחובל בעבד כנעני שלו פטור
מכולן: **גמ' בעא מיניה רבי אלעזר מרב החובל בבת קטנה של**
אחרים חבלה למי מי אמרינן כיון דאקני ליה רחמנא שבח נעורים לאב
חבלה נמי דאבוה הוי מאי טעמא דהא אפחתה מכספה או דילמא שבח
נעורים הוא דאקני ליה רחמנא דאי בעי לממסר לה למוכה שחין מצוי
מסר אבל חבלה כיון דאי בעי מתחבל בה לא מצוי חביל ליה רחמנא
אמר

המזות והיאך יפרוס על שמע להוציא אחרים וצירושלמי דמוקי שלא ראה מאורות מימיו ציושב צבית אפל [און] שנוגד במערה
ואינו סומא א"ש אכל בנמרץ דידן משמע דמיירי בסומא ממש ומפירש טעמא דרבי יהודה דאמר אין פורס משום דאין נהנה מן
המאורות ורבנן [סביר] אית ליה הנאה כר' יוסי שראה סומא ואצוקא בידו אמר ליה בני אצוקא זו למת אמר ליה כל זמן שאצוקא
זו בידי בני אדם רואין אותי ומגילין אותי מן הפחמים והאי טעמא לא שייך אלא בסומא ממש ונראה דא"ש ע"ג דפטר ר' יהודה
סומא מכל המזות מ"מ מדרבנן חייב דא"ש דאשה מיפטרנה במזות עשה שהזמן גרמא ולא מחייבין אפילו מדרבנן משום שיש מזות
הרבה דמחייבת בהו אכל סומא אי פטרט ליה מכל המזות אפי' מדרבנן א"כ ה"ל כמו נכרי שאין נוהג בתורת ישראל כלל ולכך אותו
שלא ראה מאורות מימיו אפילו מדרבנן לא יפרוס על שמע כיון דלית ליה הנאה אכל א"כ ראה ונסתמא חייב מדרבנן ומוציא
אחרים ידי חובתן דאחרים נמי לא מחייבי אלא מדרבנן דק"ש דרבנן היא כדאמר נמי שמואל (ברכות דף כא.) ולא דמי חיוב דסומא
לחיובא דקטן שהגיע לחינוך (ב) שאין אלא לחנוכו דא"ש דחייב מדרבנן אין פורס על שמע להוציא אחרים ידי חובתם):
בעבד כנעני שרץ פטור מכולם. וא"ת והא דרפואתו חייב כדקאמר בפ"ק דגיטין (דף יב: ושם) גבי קיטע יד עבדו של חבירו
נותן שמו ורפואתו לרבו ופריך רפואתו דיהיב הוא דבעי איתקווי ציה ומשני לא זריכא דלמדוהו לה' יומי ועבדו סמא
חריפא ואיתמי לרבו דה"ל דה"ל פטור מכולם היינו מן היתרון דלמדוהו צה' ואיתמי בג' ואם מאמר ומפשוטו ממתיב דיכול
הרז לומר לעבד עשה עמי ואיני זקן מדפטור משבת ר"ל דהכא מיירי בזן את העבד ומיהו קשה מאי קמ"ל רבי יוחנן שנותן רפואתו לרבו
דהיינו היתרון דאיתמי בג' ממתיב היא דפטור מכולם ע"כ נראה שיש לחלק בין אחרים חובלין בו בין להרז עלמנו חובל בו שכרז וכה בכלל:
כיון דאקני ליה רחמנא שבח נעורים לאב. פי' בקונטרס דמתיב בנעוריה בית אביה כל שכן נעורים לאביה ובשנים אחרין (ב"מ דף
י. ושם) גבי מציאת בנו וצמו הקטנים נמי פי' דצמו מציאתה לאביה משום דשבת נעורים לאביה וקשה לפירושו דכתיב פרק קמא
דקדושין (דף ג: ושם) וצאלו נערות (כמונות דף מ:.) אמר דההוא צהפרת נדרים הוא דמתיב ולא ילפינן מהתם שאר דברים ונראה דככל
דוכתי דנקיט שבת נעורים לסומא בעלמא נקטיה ולא משום דמפיק מנעוריה ובשמעתין נמי פירש בקונטרס בסוף דבריו דכסף
קדושין שלו דאי בעי מסר לה למנוול ומוכה שחין ומציאתה נמי לאב משום אביה דמפירש גמרא דפרק נערה שנתפתחה (שם דף מו:
(שם) דחיישין שמה מתוך שראה שלא תתן לו מציאתה ימסרנה למנוול ומוכה שחין ומציעא ליה צהכלה לרבי אלעזר דא"ש דאין
שייך צה אביה דלא קפיד במידי דאית לכו' צערא בנפשיהו כדאמר לקמן מ"מ ראי הוא להיות של אב משום דלפחתה מכספה:
א"ל

כז א מ"י פ"ד מהל'
חובל ומיסק ה' י
כג ע"ש ע"ש:
כז ב מ"י שם סמג סס
טוש"ע ח"מ סימן
מב פט"ו ג:
כז ג מ"י שם הלכה כ'
טוש"ע שם פט"ח:
כז ד מ"י שם הל' כ'
טוש"ע שם פט"ט:
כז ה מ"י שם הלכה ו' ע"ש
כהשנות ובמ"מ טוש"ע
שם פט"ו ח כ':
כז ו מ"י שם הלכה י'
טוש"ע שם פט"ג:

מוסף רש"י

יומא טובא לרבנן.
סנהדרין למלמדים (מדרשין
ל"א.) ולא עשה בהן
חבורה. דאין עליו חיוב
מיתה עד שיעשה בהם
חבורה (ועל פה.). אין
לעבדים בושתי. המניש
את העבד, לא חיובו מורה
למת דמי בשמו (סנהדרין
ל"ב.)

תורה אור השלם

1. ויפשוטו העדה בין
המכה ובין גואל הדם על
המשפטים האלה:
במדבר לה כז
2. וזאת המצוה החקים
המשפטים אשר לזה ה'
אליהם ללמד אתכם
לעשות בארץ אשר
אתם עברים שמה
לקרשמה: דברים א ו

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה וכן וכו'
שהגיע דמיך שאינו אלא
למכור:

גליון הש"ס

מתני' ר"מ אין לקברים
בושת ע"ש נדה דף מו
ע"ה חוספת ד"ה נדק:
שם החובל בהן חייב. ע"ש
לעיל דף ספ ע"ב חוספת
ד"ה נ"ה נדק:

הגהות מהר"ב

רנשבורג
[א] מתני' נומן שהוא של.
ע"י פני יחשע ולפמ"ש
ע"י פנ' ע"ה לק"מ
יעושה ודויק:

החובל פרק שמיני בבא קמא

בב א מ"י פ"ד מהל' חובל
ומזיק הלכה די וע"ש
סמ"ע עין ע טו"ש ע"מ
סימן תתקפ"ג:
גב ב ג מ"י ע"ש הלכה יט
טו"ש ע"ש סמ"ע:
גד ד מ"י פ"ט מהל'
עבדים הלכה: ועין
ש"ס סמ"ע עין פ"ט טו"ש ע"
י"ד סימן רסו סמ"ע כ"כ א:
גה ה מ"י ע"ש פ"ח הלכה
ט סמ"ע ע"ש:
גו ו מ"י פ"ד מהלכות
חובל ומזיק הלכה יט
ועין בהשגות ונ"מ סמ"ע
עין ע טו"ש ע"מ סימן
תתקפ"ג:
גז ז מ"י ע"ש הלכה ד
טו"ש ע"ש סמ"ע י:

א"ל לא זכתה תורה לאב אלא שבת געוירים בלבד. לסימנא
בעלמא נקטו האי לישנא דכפי' ואפי' פלגא בפניה דלפחמה
מכספה קסבר רב דלית ליה לאב מידי וכן ר"ל לקמן ור"י פליג
וק"ל דלס פלגא בפניה חבלה על אב וא"ת והיכי פליגי רב
ור"ל ארי' יוחנן והא ברית גערה
[שנתפחתה] [כחובות ד' מג: וס"ט]
משמע דברייתא דחבלה דפלגא
בפניה הו"ל לאב וי"ל דהתם מיירי
בפחיתת כסף שעד ימי י' בגרות
שנאלו נמרות אב שהיתה נפחתה דבר
מועט אס היה רוצה למוכרה אמו
דבר מועט כ"ע מודו דלאב הו"ל
דהיינו שבת געוירים גמורים והכא
נחלקו בכל הפחיתה שהיא נפחתת
כל ימיה בפגיעה זו אף לאחר שלטו
ימי הגעוירים דס"ל לרב ולר"ל דדידה
הו"ל ור"י יוחנן סבר דהואיל ואירע
מועט זה בנעוטה תהא כולה לאב
א"ל הכא במה שהיא נפחתת לקדושין
דס"ל לרב ולר"ל דלא זכי ליה אלא
קדושין ממש והתם בהפסד מעשה
דידי דלא תמנא לה קוים:

באן בסמוכין ע"י שלחנו בו.
אורי"ל למ"ד בפרק קמא דב"מ
[ד' י: וס:] גבי מניאט צנו וצמו
הקטנים שהוא לאב לא גדול גדול
ממש ולא קטן קטן ממש אלא גדול
וקמון על שלחן אביו זהו קטן וקטן
שאין סמוך על שלחן אביו זהו גדול
אין חילוק בין חבלה שהיא חובל
בו למניאט אבל חבלה שאחריה חובלין
בה הו"ל דידעו ואפילו בסמוכים
כדמפרש לקמן דכיון דלית להו זערא
דגופייהו ולא חסר לא קפיד אבל
לשמואל דלמר התם קטן קטן ממש
הו"ל מניאט קטן לאביו אפי' אין סמוך
על שולחנו כדמפרש טעמא התם
בשעה שמניאט מריאה אלל אביו
וגדול אפי' סמוך על שולחו מניאטו
לעגמו דכיון דלא חסר לא קפיד
וגם אין מריאה אללו אבל הכא שהאב
חובל אס הוא סמוך אפי' גדול הו"
לאב דכיון דחסר קפיד ואס אין סמוך
אפי' קטן הו"ל לעגמו דכיון דלית ליה
זערא דגופא אין מריאה לאביו וצמצלו
בהן אחרים אפי' סמוכים וקטנים הו"
דידהו כיון דלא חסר וגם אין מניאטין:

דבתיב כי טוב לו עמך. ה"ר"ל
דההוא קרא צנוי כתיב אלל כי טוב לו עמך אינו אלא סיפור דברים בעלמא דכתיבי והיה כי יאמר העבד לא אלל מעמך כי
אהבך ואת ביתך כי טוב לו עמך ור"י אומר דאפילו גרסי כי טוב לו עמך יוחא דמדקאמר כי טוב לו עמך ש"מ שכן נרין לעשותו:
והא מציאה דמעלמא קאתי וקפיד. האי פירכא לא הו"ל אלל למ"ד לא גדול גדול ממש אלל לשמואל איכא טעמי טובא גבי מניאט
דמריאה אלל אביו דגבי חבלה לא שייך האי טעמא א"ל אפי' לשמואל צנו אמאי לא אחר בחבלה שמריאה אלל אביו ומשני כיון
דלית ליה זערא דגופא לא קפיד אב וקטן נמי לא ירינה אללו: וק"ל ור"י א"ל עוד א"ל אחרים שחבלו בה חייבין ליתן לאביה.
וא"ת מאי קושא הא אוקמא בשבת ובתרייתא דקתני צנוותיו של אחרים קטנים יעשה להם סגולה דילמא מיירי בשאר דברים
בגון נוק וזעור ור"ל דמסתמא הו"ל דומיא דזכרים דיעשה להם סגולה דידעו מיירי אפי' בשבת שאין מעשה ידיהם לאב ועוד נזכר לפרש
דהא דקתני צנוי ובצנותיו פטור היינו דוקא בשבת וסברא הו"ל דלית לן למפטרין משום דסמוכים על שולחנו אלל משבת ולא משאר
דברים דכלל מקום מעשה ידיה לאב תחת מזוונות דגבי אשה ועבד עברי וכעניי וצמו שמזכיר בכל מקום עשה עמי ואינו זקן ולפי"
א"ש דלא מני לאוקמא בתרייתא בשאר דברים חוץ משבת דבשאר דברים אפי' צנוי ובצנותיו שלו חייב וכן משמע דמעטם סמוכים על
שולחנו אין לפוטרו אלל משבת דפריך לעיל אי בסמוכים גדולים יתן להם מיד וכו' לאציהו צנוי למיתב משמע דלוקמא בצמון
פריך דלאציהו צנוי למיתב ומנין לו זה אי משום דמדמה ליה למניאט הא לשמואל אין מניאט גדול לאב אלל אי מיירי בשבת יתחא דסברא
הוא כיון שהוא זן אותן בשבת שלהם יהיה לאב כדפרישית וסבר המעשה דאפי' לא יהיו מעשה גדולים לאב אע"פ שהוא זן אותן מ"מ
היכא דלתי מעלמא בשבת סברא הוא שיהיה לאב והא דפריך והא מניאט דמשמע דאי הו"ל א"ל דשבת לאב הו"ל יתחא ולא הו"ל קשה ליה
ממניאט אנוק וזעור וריפוי ובשבת דלא הו"ל לאב משום דמניאט דמיא טפי למעשה ידיה דלדאמר צריש מניאט האשה [כחובות ד' סו. פו. וס:]
כהעדפה שע"י הדמק דמי אף מני למימר דהא דקאמר אי בסמוכים היינו אציהו דמי"ד לאו גדול גדול ממש ומדמי למניאט:
הכא דלאו איניש דקפיד בו. וא"ת וכיון דמן הדין שבת לאב כדקאמר דבאניש קפדנא חייבין ליתן שבת לאב אפילו כשאניש
סמוכים לפחות להעדפה ומן המורה היא של אב כדדרישין צריש קדושין [ד' ג: וס:] וזכוף אלל נעוטה [כחובות ד' מ: וס:] ובנערה
שנתפחתה [ע"ש ד' מ: וס:] כי יתכור איש את בתו לאמה מה מעשה ידיה לרבה אף בת מעשה ידיה לאציהו א"כ מה ראו חכמים
דבגברא דלא קפדן אמר צנוי קטנה של אחרים יעשה לה סגולה אפילו בשבת ושמה אמדו חכמים דעמו של אב ויודעים שמוחל
להם משום זערא דגופייהו צמידי דלא חסר צנוי וצמו להו מעלמא:

דאין אדם רשאי לחבול בצמו דהא ישראלית היא ועבד על לא
יוסף פנ יוסף [דברים כה: וס:] מן השבת כוונן שהעבד שלו. ולא
עבד דלחר דנתן שבתו לרבו. קתני מיהא דעבד עברי שלו
פטור הואיל ומעשה ידיו שלו וה"ל כיון דצמו מעשה ידיה שלו
לשקול שבת ידיה וקשה לרב דלדאמר
לא זכתה תורה לאב אלל שבת
געוירים בלבד דודאי אפי' חבלות
זיכה לו: מורה רב בשבת. דיהיבין
ליה לאב: צנו. לא זכי ליה דחמנא
מידי אלל צנו קטנה זכי ליה:
אפי' למ"ד יכול הרב בו. פלוגתא
במסכת גיטין [ד' בפרק שני: ספר.
סבז ואכול חזור על הפתחים. ל"א
ספר לכתחילה. העיר: להעדפה.
המורה על מזוונותיה: דרשב"ה צריה דרב
עולא צפ' נערה שנתפחתה [כחובות מג: וס:]
לאבזה צנו למינכא ליה. דמאי שנא
כי חבל צנו איהו דמפטר משה:
משום דסמוכין על שולחו כי חבלי
צנו אחריו נמי ליתבו ליה: צמידי
דחסר צנו. ממונא בגון היכא דחבל
צנו איהו דנימא ליה אף זיל שלים:
והרי מניאט. דמתן בשנים אוחזין
[כ"מ 77 וס:] מניאט צנו וצמו
הקטנים הרי אלו שלו ואוקמנא התם
[ע"ש:] גדול וסמוך על שולחנו זהו קטן:
דלפחמה

ליה עבד עבדתא כולי יומא ולאורתא זיל סחר ואכול אבל עבד עברי
דכתיב יכי טוב לו עמך. עמך במאכל עמך במשתה לא כל שכן בתו
כדאמר רבא בריה דרב עולא לא נצרכה אלא להעדפה ה"ל לא נצרכה אלא
להעדפה במאי אוקימתא לבתרייתא בסמוכין על שלחנו גדולים יתן להם
מיד קטנים יעשה להם סגולה אמאי לאביהם בעי למיתבי אמרי כי קא
קפיד במידי דקא חסר במידי דאתא מעלמא לא קפיד והא מציאה דמעלמא
קאתי להו וקא קפיד אמרי רווחא דקאתי להו מעלמא ולית להו צערא
דגופייהו בגווה קפיד אבל חבלה דאית להו צערא דגופייהו ומעלמא קאתי
להו לא קפיד והא התם דאית לה צערא דגופא ומעלמא קאתי לה וקא
קפיד דקתני ולא עוד אלא [אפילו] אחרים שחבלו בה חייבין ליתן לאביה
אמרי התם דגברא קפדנא הוא דהא אין סמוכין על שלחנו אפילו במידי דאתי
להו מעלמא קפיד הכא דלאו גברא קפדנא הוא דהא דהא דהא דהא דהא דהא
קפיד במידי דקא חסר ליה במידי דאתי להו מעלמא לא קפיד. ומאי סגולה רב
חסדא אמר ספר תורה רבה בר רב הונא אמר דיקלא דאכיל מיניה תמרי וכו'
אמר ריש לקיש לא זכתה תורה לאב אלא שבת געוירים בלבד ויחנן אמר
אפילו פציעה פציעה ס"ד אפילו רבי אלעזר לא קמיבעיא ליה אלא חבלה
דאפחמה

דההוא קרא צנוי כתיב אלל כי טוב לו עמך אינו אלא סיפור דברים בעלמא דכתיבי והיה כי יאמר העבד לא אלל מעמך כי
אהבך ואת ביתך כי טוב לו עמך ור"י אומר דאפילו גרסי כי טוב לו עמך יוחא דמדקאמר כי טוב לו עמך ש"מ שכן נרין לעשותו:
והא מציאה דמעלמא קאתי וקפיד. האי פירכא לא הו"ל אלל למ"ד לא גדול גדול ממש אלל לשמואל איכא טעמי טובא גבי מניאט
דמריאה אלל אביו דגבי חבלה לא שייך האי טעמא א"ל אפי' לשמואל צנו אמאי לא אחר בחבלה שמריאה אלל אביו ומשני כיון
דלית ליה זערא דגופא לא קפיד אב וקטן נמי לא ירינה אללו: וק"ל ור"י א"ל עוד א"ל אחרים שחבלו בה חייבין ליתן לאביה.
וא"ת מאי קושא הא אוקמא בשבת ובתרייתא דקתני צנוותיו של אחרים קטנים יעשה להם סגולה דילמא מיירי בשאר דברים
בגון נוק וזעור ור"ל דמסתמא הו"ל דומיא דזכרים דיעשה להם סגולה דידעו מיירי אפי' בשבת שאין מעשה ידיהם לאב ועוד נזכר לפרש
דהא דקתני צנוי ובצנותיו פטור היינו דוקא בשבת וסברא הו"ל דלית לן למפטרין משום דסמוכים על שולחנו אלל משבת ולא משאר
דברים דכלל מקום מעשה ידיה לאב תחת מזוונות דגבי אשה ועבד עברי וכעניי וצמו שמזכיר בכל מקום עשה עמי ואינו זקן ולפי"
א"ש דלא מני לאוקמא בתרייתא בשאר דברים חוץ משבת דבשאר דברים אפי' צנוי ובצנותיו שלו חייב וכן משמע דמעטם סמוכים על
שולחנו אין לפוטרו אלל משבת דפריך לעיל אי בסמוכים גדולים יתן להם מיד וכו' לאציהו צנוי למיתב משמע דלוקמא בצמון
פריך דלאציהו צנוי למיתב ומנין לו זה אי משום דמדמה ליה למניאט הא לשמואל אין מניאט גדול לאב אלל אי מיירי בשבת יתחא דסברא
הוא כיון שהוא זן אותן בשבת שלהם יהיה לאב כדפרישית וסבר המעשה דאפי' לא יהיו מעשה גדולים לאב אע"פ שהוא זן אותן מ"מ
היכא דלתי מעלמא בשבת סברא הוא שיהיה לאב והא דפריך והא מניאט דמשמע דאי הו"ל א"ל דשבת לאב הו"ל יתחא ולא הו"ל קשה ליה
ממניאט אנוק וזעור וריפוי ובשבת דלא הו"ל לאב משום דמניאט דמיא טפי למעשה ידיה דלדאמר צריש מניאט האשה [כחובות ד' סו. פו. וס:]
כהעדפה שע"י הדמק דמי אף מני למימר דהא דקאמר אי בסמוכים היינו אציהו דמי"ד לאו גדול גדול ממש ומדמי למניאט:
הכא דלאו איניש דקפיד בו. וא"ת וכיון דמן הדין שבת לאב כדקאמר דבאניש קפדנא חייבין ליתן שבת לאב אפילו כשאניש
סמוכים לפחות להעדפה ומן המורה היא של אב כדדרישין צריש קדושין [ד' ג: וס:] וזכוף אלל נעוטה [כחובות ד' מ: וס:] ובנערה
שנתפחתה [ע"ש ד' מ: וס:] כי יתכור איש את בתו לאמה מה מעשה ידיה לרבה אף בת מעשה ידיה לאציהו א"כ מה ראו חכמים
דבגברא דלא קפדן אמר צנוי קטנה של אחרים יעשה לה סגולה אפילו בשבת ושמה אמדו חכמים דעמו של אב ויודעים שמוחל
להם משום זערא דגופייהו צמידי דלא חסר צנוי וצמו להו מעלמא:

(א) כחובות מג. נח: גטין יב.
(ב) כ"מ ג. (ג) כחובות מג.
(ד) כ"ב ג. (ה) ו"ל כפ"ק
(ו) (ז) ד"ה שפלתה.
(ח) [כחובות מג: תוספות
ד"ה שפלתה ליתא שעד ימי
נעוטה והוא גטין.] (י) וע"י
במסופות כחובות מג. ד"ה
ל"ג קדושין טו. ד"ה כי
טוב.]

תורה אור השלם
1. ודקה כי יאמר אליך
לא אצא מעמך כי טוב
אהבך ואת ביתך כי טוב
לו עמך: דברים טו טז

מוסף רש"י
יכול הרב לומר לעבד.
כענין עשה עמי.
מלכיה. ואינו זקן. אלא
חוזר על הפתחים [גיטין
יב.]. רב חסדא אמר
ספר תורה. ללמד טו,
הרי פירות והקין קיים
[ושב"ס ב"ב ג.]. דיקלא
דאכיל מיניה. הקטן.
תמרי. והקין קיים, אלל
בטיקא לא, שמה יאירע
בה דבר מקלה ומאנד
[ע"ש].

